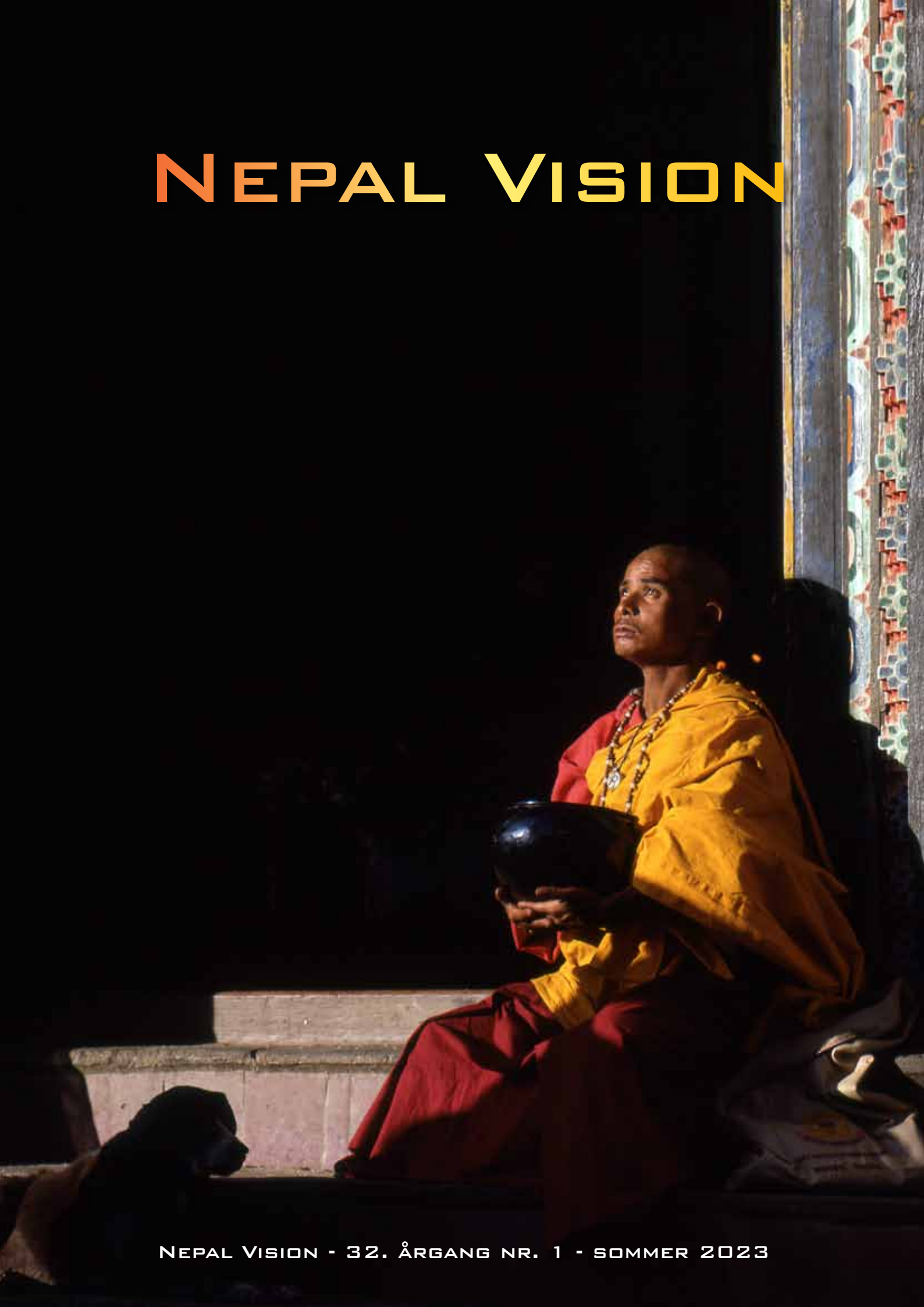

NEPAL VISION

NEPAL VISION - 32. ÅRGANG NR. 1 - SOMMER 2023

Dansk-Nepalesisk Selskab

har som formål at fremme dansk-nepalesisk samarbejde om bæredygtig udvikling, turisme, samhandel, kultur, m.m. Selskabet er upolitisk. Selskabets formål fremmes gennem oplysende virksomhed på hjemmeside, medlemsblad og møder m.m., såvel i Danmark som i Nepal samt gennem samspil med andre beslægtede foreninger og organer i Danmark og Nepal.

Selskabet holder årligt en række møder, hvor der gennem foredrag og billeder oplyses om forskellige sider af Nepals kultur, natur og historie.

Adresse

Ny Mårumevej 284
3200 Helsinge

Website

www.nepal.dk

Medlemskab

Enkeltpersoner: 200 kr.
Par: 300 kr.
Studerende: 100 kr.
Firmaer: 500 kr.
Konto nr.: 5366-0000250334
eller Mobilepay 384800

Tilmeld betalingservice

PBS-nr. 30066502, debitorgruppenummer 00001 og dit medlemsnummer i Dansk-Nepalesisk Selskab: 3 eller 4 cifre (uden bogstav).

Nepal Vision

Udgives af Dansk-Nepalesisk Selskab.

Oplag 700 eksemplarer.
ISSN 0908-844X (Trykt udg.)
ISSN 2794-4700 (Online)

Redaktion

Inger Marie Arildsen (ansv.),
Jørgen Rendsvig, Lone Petersen, Malte Skov og Knud West Hansen.

Annoncepriser

1/1 side: 2.000 kr.
1/2 side: 1.100 kr.
1/4 side: 600 kr.

Tryk

LaserTryk.dk

Forside:

Munk i Kathmandu
Foto: Poul Selvig

INDHOLD

Formanden har ordet Inger Marie Arildsen	3
Det gyldne tempel Af Peter Theil	4
Female Community Health Volunteers Af Oscar Milsted Karstad	7
Børnearbejdernes forkæmpere og deres danske venner Af Marie Stissing Jensen og Vibeke Clement Iversen	9
Forandringens vinde blæser i Nepals politik Af Neil Webster	14
Fra fuglereder til stålskabe Af Jørgen Rendsvig	16
Sammen kan vi skabe en fremtid Af David Shrestha Lorentzen	19
Med Nana og Benjamin på Lamfuz - en madanmeldelse Af Nana Lange	24
Hvem er Sangeeta Thapa? Af Jørgen Rendsvig	26
Kvinder med ben i næsen! Af Thomas Tjaerandsen	27
Løst og fast Ved Jørgen Rendsvig	30
Arrangementskalender	Bagsiden

Bliv medlem!
www.nepal.dk/bliv-medlem

Formand og ansvarshavende redaktør
Inger Marie Arildsen
Telefon: 25 67 32 04

inger_marie@nepal.dk

Næstformand
Jørgen Rendsvig
Telefon: 42 40 10 68

jorgen@nepal.dk

Kasserer
Peter Theil

peter@nepal.dk

Bestyrelsesmedlem og medlem af bestyrelsen for Aarhus-afdelingen
Lone Petersen

lone@nepal.dk

Bestyrelsesmedlem
Ravi Chhetri

ravi@nepal.dk

Bestyrelsesmedlem
Neil Webster

neil@nepal.dk

Bestyrelsesmedlem
Tom Udengaard Iversen

tom@nepal.dk

Suppleant
Hans Hjordt Hansen

hans@nepal.dk

Suppleant
Lissi Tind Andersen

lissi@nepal.dk

Billedredaktion og layout af Nepal Vision.
Knud West Hansen

knud@nepal.dk

Dansk-Nepalesisk Selskabs synspunkter fremsættes i Formanden har ordet. Holdninger i signerede artikler er forfatterens personlige.

FORMANDEN HAR ORDET

Tak for jeres aktive deltagelse på generalforsamlingen den 20. april. Det var en fin aften med besøg af ambassadøren og nepalesisk middag. Rene Jøhnke holdt et inspirerende foredrag om sit arbejde i Nepal med at virkeliggøre en vision om at skabe en verden, hvor alle børn faktisk lærer og ikke bliver tabt i skolen.

På selve generalforsamlingen var der en fin dialog og mange gode input. Der var stor opbakning til en forhøjelse af kontingentet – ovenikøbet med mere end det, bestyrelsen havde foreslået. I har derfor fået en mail, der varsler den kommende forhøjelse.

Der kom også gode input til, hvordan vi kan få flere deltagere til medlemsarrangementerne. Vi har – som andre foreninger - oplevet, at deltagelsen i arrangementerne er gået væsentligt ned efter corona, og det giver selvfølgelig anledning til overvejelser i bestyrelsen. Det vil derfor også være et af emnerne på det strategiseminar, som bestyrelsen vil holde i slutningen af august.

Et andet emne her vil være, hvordan vi kan aktivere de unge og sætte gang i aktiviteter, der tilgodeser deres interesser. Vi vil også drøfte, hvordan vi kan bringe sociale medier, fx Instagram, i spil. Har I andre forslag til emner eller input til strategidagen, hører vi meget gerne fra jer.

På generalforsamlingen sagde vi farvel til Jan Møller Hansen, Karen Valentin og John Ehbrecht. I skal alle have tak for den tid, I har været med i bestyrelsen.

Inger Marie Arildsen, Jørgen Rendsvig, Lone Petersen, Ravi Chhetri og Neil Webster blev genvalgt til bestyrelsen, og Tom Iversen og Peter Theil blev valgt som nye bestyrelsesmedlemmer. Hans Hjordt Hansen og Lissi Tind Andersen blev genvalgt som suppleanter.

Vi sluttede generalforsamlingen med at udnævne Jørgen Rendsvig til æresmedlem. Jørgen er vores ryg. Jørgen er den, der sikrer, at vi har et solidt grundlag at stå på, at der er styr på medlemmerne, at Nepal

Vision kommer frem til os alle, at bolden bliver grebet, hvis vi andre taber den, at der bliver lavet vejledninger til os andre i bestyrelsen, at der bliver dokumenteret og meget, meget mere. Alt det, der foregår i det skjulte, men er forudsætningen for, at vi har en velfungerende forening. Det sagde vi Jørgen tak for ved at udnævne ham til æresmedlem.

På det efterfølgende bestyrelsesmøde konstituerede bestyrelsen sig med Inger Marie som formand, Jørgen som næstformand, Peter som kasserer og Lone som kontakt til afdelingen i Aarhus.

Vi har en rigtig god bestyrelse, og jeg ser frem til det fortsatte arbejde med at skabe spændende aktiviteter til gavn for selskabets medlemmer.

I må have en rigtig god sommer.

I. Arildsen

Kun fem minutters gang fra Patans turistmagnet, Durbar Square, ligger det smukkeste og et af de mest spektakulære buddhistiske templer i Kathmanduområdet, Kwa Bahal. Og der er ellers hundreder af templer i området at sammenligne med.

Templet blev grundlagt omkring det 12. århundrede og er dedikeret til Gautama Buddha. Kwa Bahal eller Hiranya Varna Mahavihar, som oversat betyder "Guld Farvet Stort Tempel", kaldes populært Det Gyldne Tempel. Ikke fordi det er lavet af guld, men når man ser solen skinne på taget af forgyldt kobber, der er højglanspoleret, så det stråler som guld, forstår man navnet.

Udefra synes det ikke af meget. Den lille indgang ud til gaden er bevogtet af to - i forhold til indgangen - ret store tempellø-

ver. En han- og en hunløve, hvilket fremgår tydeligt. Men vent til du kommer indenfor, så folder templet sig ud.

Forgården

Først kommer vi ind i en forgård med en billetluge, hvor man betaler et mindre beløb til dækning af vedligehold og ikke mindst vagt, hvilket er klart forståeligt, når man senere ser, hvad den næste gård gemmer af udsmykning og figurer.

Allerede i forgården er det svært at løsrive sig fra de meget detaljerede figurer rundt om indgangen til hovedtemplet, og det er svært at lægge kameraet væk. Det er stenhuggerarbejde af meget høj kvalitet, og det hele skinner, da det ofte vedligeholdes med rigelige mængder af olie.

Hovedgården

Vi går gennem døren til selve hovedgården, hvor der ligger en mindre tempelbygning, og hvor selve hovedtemplet troner for enden af gården. Men først skal vi lige passere de to store elefanter med ryttere, der holder vagt. Over døren, vi netop er kommet igennem, er der et tympanon med en afbildning af Buddha Shakyamuni mellem hans to favoritdisciple.

Disse tympanoner finder vi overalt ved hinduistiske/buddhistiske templer og nogle gange også over indgangen til private hjem. Det er halvcirkelformede udsmykninger i sten, træ eller metal, oftest med afbildning af Buddha i en af hans fremtoninger. Det kan også være af halvguder (deities) eller et af de mange fabeldyr, der også fungerer som halvguder og beskyttere.

Fodtøj og artikler af læder er ikke tilladt i selve tempelgården, men de er ok, hvis du kun går rundt i galleriet langs siden af tempelgården, men det skal du bestemt ikke nøjes med. Gå ned i tempelgården og betragt de mange fine figurer og religiøse symboler.

Overraskende nok er der sjældent mange turister her. Så udover at bruge tid på at beundre templet, de mange fine figurer og religiøse symboler, så er det et fint sted bare at sidde og nyde livet og betragte de lokale, der kommer for at udøve deres religion. Væk fra gadestøjen og alle de andre turister.

I midten af selve tempelgården er en firkantet pavillon, som huser en mindre chaitya (stupa), der også tilbedes. Fra toppen af spiret på pavillonen hænger et bredt bånd af forgyldt kobber på hver side, der når helt ned til den troende, og det forbinder på den måde det jordiske med det himmelske. Det samme ses fra toppen af hovedtemplet. Hele vejen rundt om denne pavillon er anbragt små broncefignurer af forskellige halvguder. Meget detaljerede i deres udførelse.

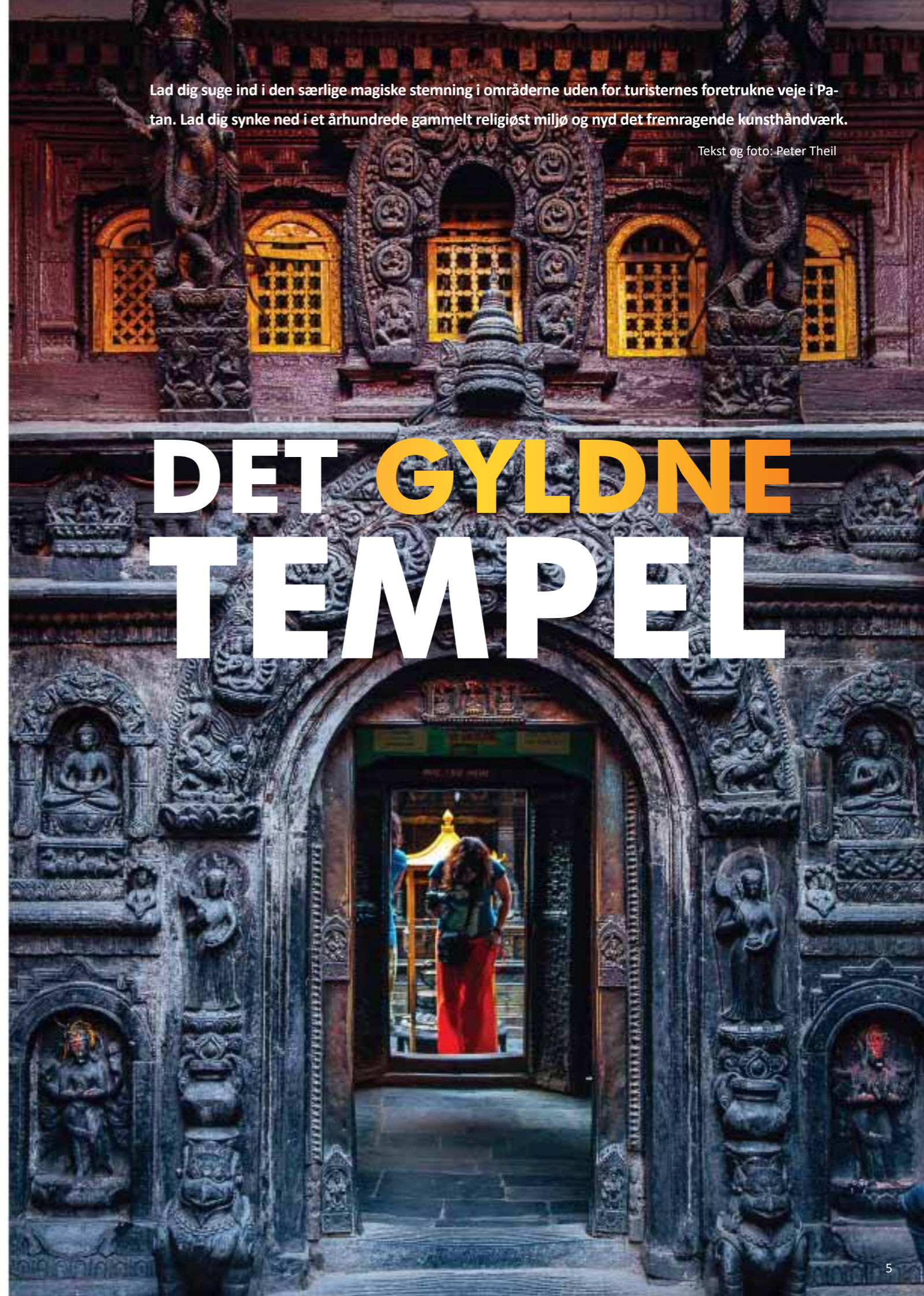
På hvert hjørne af tempelbygningen er også anbragt ondsksfuldt udseende leogryphs, som står vagt om templet. Et mytologisk dyr, der er halvt løve og halvt grif.

Det er umuligt her at omtale al udsmykningen i detaljer. Billederne viser et lille udsnit, og det er tydeligt at se, hvor detaljeret og smukt et håndværk det er. I bogen "Power Places of Kathmandu" af Keith Dowman, som er fra 1995, men stadig fås brugt på Amazon og hos boghandlere i Kathmandu, gives en ret detaljeret gennemgang af, hvem de enkelte figurer i og på templet forestiller.

Lad dig suge ind i den særlige magiske stemning i områderne uden for turisternes foretrukne veje i Patan. Lad dig synke ned i et århundrede gammelt religiøst miljø og nyd det fremragende kunsthåndværk.

Tekst og foto: Peter Theil

DET GYLDNE TEMPEL

Barnepræsten

Den lille forhøjning foran hovedtemplet er forbudt område for alle undtagen barnepræsten og dem, der hjælper ham. Kwa Bahal er et levende kloster, selvom der ikke bor nogen på stedet mere. Men templet bruges meget aktivt og det varetages af beboerne omkring templet, og det har formodentlig den største menighed, sammenlignet med andre templer i Kathmandudalen.

Går man ud ad bagindgangen til venstre for hovedtemplet, kommer man ud i den første af tre gårde med fleretagers beboelsejendomme omkring. Det er her, hovedparten af templets menighed bor, og det er herfra, barnepræsten ved templet rekrutteres. Familierne stiller på skift med en dreng under 12 år, som i en måned skal

fungere som præst ved templet og ikke lave andet. Det er typisk ældre drenge, der tidligere har varetaget rollen, der hjælper barnepræsten.

The Mini Golden Temple

Der findes faktisk et tempel mere i Patan der populært kaldes "The Mini Golden Temple". Jeg opdagede det ved en tilfældighed på et af mine besøg i Nepal, hvor jeg besluttede at rykke væk fra Thamel og finde et lille guesthouse i Patan i stedet. "The Life Story Guesthouse" ligger inde i en af de typiske gårde, byen består af. Gården hedder Bubahal. Står man ved letsteden ved Durbar Square og går mod nordvest ad hovedgaden, møder man et stykke nede indgangen til gården på højre hånd flankeret af - ikke overraskende - to løver.

Inde bag de dobbelte, flot udskårne døre, åbner sig en anden verden, væk fra trafiklarmen. I gården står et utal af religiøse altre og statuer, hinduistiske og buddhistiske i den typiske sammenblanding, man finder i Nepal, samt et lille meget smukt gyldent tempel, der vækkede mig med sine klokker hver morgen. Hver aften samledes nogle af de lokale i templet til en puja. Jeg satte mig udenfor et par gange og fulgte med, og som altid i Nepal blev jeg mødt med smil og et Namaste, når de forlod stedet.

Peter Theil har siden 2011 besøgt landet 12 gange på trekking- og kulturejser. Se den omfattende fotodokumentation heraf på www.peter-theill.com/nepal-photo-essays

FEMALE COMMUNITY HEALTH VOLUNTEERS ROLLE DE SENESTE ÅRTIER OG FREM TIL I DAG

Af Oscar Milsted Karstad

Hvem er 'Female Community Health Volunteers', og hvornår blev de introduceret i det nepalesiske sundhedsvæsen?

FCHV'er fra Pokhara området, deltagere i et træningsprogram om diabeteshåndtering. Foto Bishal Gyawali

I løbet af 1980'erne begyndte den nepalesiske regering sammen med Sundheds- og Befolkningsministeriet at planlægge og udvikle et sundhedsprogram, der skulle vise sig at være effektivt og betydningsfuldt for befolkningens, og især spædbørns, sundhed de næste mange år. Programmet, de planlagde, var Female Community Health Volunteer (FCHV) programmet. FCHV-programmet blev officielt udrullet i 1988 til først 27 distrikter og derefter trinvist til samtlige daværende 75 distrikter i Nepal. Programmets formål var at fremme familieplanlægning, ernæringsrådgivning samt sund adfærd hos især mødre og spædbørn, hvilket skulle føre til fald i mødre- og spædbørnsdødeligheden, som i slut-1980'erne var høj i Nepal. Udover rådgivning i og fremme af sund adfærd skulle FCHV'erne også være med til at uddele og udbrede brugen af blandt andet kondomer, vitamintilskud, jerntilskud samt ORS-pakker (oral rehydreringssalte).

For at nå målet om reduktion i mødre- og spædbørnsdødeligheden skulle man hurtigt rekruttere et stort antal kvinder, som kunne varetage disse opgaver. Måden, man valgte - og stadig vælger - kvinderne på, er gennem de lokale Mothers' Group

for Health, som sammen med lokalt sundhedspersonale udpeger en kvinde fra lokalsamfundet, som de vurderer kan varetage opgaverne. Efter at være blevet udpeget modtager den kommende FCHV grunduddannelse på i alt 18 dage fordelt på to omgange á ni dage, hvor fokus er på mor-barn sundhed, ernæring, familieplanlægning samt generel sundhedsoplysning. Derfor har FCHV'erne som udgangspunkt kun en spinkel sundhedsfaglig uddannelse, hvorfor man kunne være nervøs for mangel på sundhedsfaglige kvalifikationer. Men det er sjældent tilfældet, da lokalsamfundet gennem udpegningsprocessen oftest formår at udpege en frivillig kvinde med en særlig plads, kløgtighed og kendskab til sine medborgere.

Female Community Health Volunteers rolle de seneste årtier og frem til i dag

Ifølge Nepals Sundheds- og Befolkningsministerium er der i dag omtrent 51.500 aktive FCHV'er, hvilket betyder, at hver FCHV gennemsnitligt har ansvaret for ca. 580 medborgere. 580 medborgere kan virke som meget, men man skal huske på, at de frivillige kvinder er det første primære niveau i sundhedsvæsenet. Derfor kan FCHV'er anskues som broen mellem

lokalsamfundet og sundhedsvæsenet, da deres arbejde foregår i felten blandt medborgere, hvorfor FCHV-programmet er en integreret og samtidig forlænget del af sundhedsvæsenet. FCHV'er kan varetage de simpleste af sundhedsopgaverne on-site, men kan også henvise patienter til videre udredning på klinik eller hospital, hvorfor 580 medborgere igen bliver overskueligt for FCHV'erne, selv om det selvfølgelig vil variere alt efter område. De bør til en hver tid henvise en patient videre, hvis de ikke har kompetencerne til udrede, rådgive eller behandle patienten.

FCHV-programmet har i samspil med det internationale politiske fokus gennem bl.a. FN's Millennium Development Goals været en af årsagerne til, at man har set fald i dødeligheden over de seneste 35 år i Nepal. Flere studier peger på, at Nepal har oplevet en betydelig reduktion i mødre- og spædbørnsdødeligheden på trods af fortsat fattigdom, politisk konflikt og et begrænset udbud af universelle sundhedsydelser. Hvis man kigger i Nepals Demographic and Health Survey (NDHS) fra 2016 estimerer de, at dødeligheden er faldet fra 539 pr. 100.000 levendefødte i 1996 til 239 i 2016. Hvor stor en del af re-

duktionen i mødredødelighed, der kan tilskrives FCHV-programmet, kan være svært at fastslå. NDHS fra 2016 peger dog på, at FCHV'erne har været en central del af den positive udvikling, da de har oplyst, henvist og givet kvinder empowerment. Det har ledt til forbedret familieplanlægning, sundhedsadfærd og sundhedsbevidsthed samt ledt til flere fødsler faciliteret af læger, sygeplejersker og/eller jordemødre. Ydermere er udbredelsen af børnevaccinationsprogrammet i samme periode steget enormt, hvilket også har haft en positiv indvirkning på især spædbørnsdødeligheden. Igen peger studier og NDHS på, at FCHV-programmet formentligt også har haft en positiv indflydelse på udbredelsen af børnevaccinationsprogrammet, hvorfor FCHV-programmet fremhæves endnu en gang.

Female Community Health Volunteers mulige rolle fremadrettet

Ved udrulningen af FCHV-programmet havde den nepalesiske regering fokus på nogle få centrale dele af folkesundheden. I erkendelsen og anerkendelsen af, at FCHV-programmet havde og har positive indvirkninger på folkesundheden, valgte den nepalesiske regering i 2010 at revidere programstrategien for at sikre et fortsat stærkt nationalt program med kontinuerlig støtte til hver enkelt borger samt støtte til alle FCHV'er. Støtten til FCHV'erne er især nødvendig, da deres arbejdsbyrde og -mængde har været stigende siden udrulningen af programmet. Det skyldes blandt andet, at en stor del af de offentlige sundhedsinterventioner på lokalt niveau tager udgangspunkt og afsæt i FCHV'erne. Gennem deres arbejde har de nemlig udviklet en særlig tillid og plads i lokalsamfundet, hvilket gør implementeringen af interventioner mere effektiv og troværdig.

Trods revisionen af programstrategien i 2010 kan der fremadrettet være behov for øget støtte, da forskning fra Nepal peger på, at FCHV'er også bør inddrages i interventioner med fokus på at tackle byrden af forhøjet blodtryk. Ligeledes peger et andet studie af Gyawali et al. (2018) på, at en FCHV-drevet intervention kan være med til at udføre følgende:

1. sundhedsfremme med fokus på reduktion af risikofaktorer for ikke-smitsomme sygdomme, som f.eks. diabetes og hjerte-kar-sygdomme;
2. screening af blodtryk og blodsukker ved hjælp af simple ikke-invasive værktøjer; samt
3. henvisning af patienter med høj risiko for ikke-smitsomme sygdomme.

Studierne peger på, at en FCHV-baseret intervention, understøttet af resten af det primære sundhedsvæsen, kan spille en vigtig rolle i håndteringen af ikke-smitsomme sygdomme i Nepal, hvilket burde være af højeste prioritet, da Nepal ligesom mange andre lav- og mellemindkomstlande oplever en stigende byrde af ikke-smitsomme sygdomme. Ikke-smitsomme sygdomme bidrog til den største andel af de samlede Disability Adjusted Life Years (DALY'er) og lidt over halvdelen (51%) af alle dødsfald i landet i 2018. Desuden viser data fra forskellige rapporter, at næsten 12% af Nepals voksne befolkning har KOL, 30% har forhøjet blodtryk, 8,5 % har type 2-diabetes, og 21% er overvægtige. Derudover estimeres alle disse procenttal at være stigende som følge af en demografisk og epidemiologisk transition, hvorfor fokus omgående bør rettes mod dette felt.

Studierne viser opmuntrende udsigter til at involvere FCHV'er og udvide deres

arbejdsfelt. Det vil dog samtidigt være forbundet med udfordringer, da det ikke er let at tackle den stigende byrde af ikke-smitsomme sygdomme. Det er især udfordringer såsom manglende kompetencer (det 18-dages grundkursus har ikke fokus på ikke-smitsomme sygdomme), mangel på økonomisk funding, overbebyrdelse samt dertilhørende manglende aflønning, da en udvidelse af arbejdsmængden kan udfordre den frivillige natur i FCHV-programmet. Derfor er der behov for væsentlige investeringer i arbejdsstyrkestyring, logistik, uddannelse af og tilsyn med FCHV'er. Udvidelse af FCHV'ers arbejdsområde i primære forebyggelsesinitiativer nødvendiggør yderligere forskning, før det kan udrulles fyldestgørende. Men hvis forskning fortsat finder positive resultater, tyder det på, at FCHV'er også i fremtiden kan være en central aktør i det nepalesiske sundhedsvæsen.

Læs mere her:

Nepal Demographic and Health Survey 2022 (<https://tinyurl.com/2p9vszj4>).

Building Strong Primary Health Care to Tackle the Growing Burden of Non-Communicable Diseases in Nepal (<https://tinyurl.com/54us3mx4>).

Oscar Milsted Karstad er kandidatstuderende ved Københavns Universitet med Bishal Gyawali som supervisor, og er desuden konsulent hos WHO Regional Office for Europe. Oscar har været i Nepal to gange, senest som frivillig hos Jysk landsbyudvikling i Nepal, www.kantipur.dk.

BØRNEARBEJDERNES FORKÆMPERE OG DERES DANSKE VENNER

Tekst: Marie Stissing Jensen. Foto: Vibeke Clement Iversen

I København arbejder en lille gruppe mennesker for, at udsatte drenge i Nepal kan få en tryk barndom og en lysere fremtid. Det gør de gennem deres venskab til den nepalesiske børnerettighedsorganisation CWIN. Her fortæller vi historien om CWIN og om årtiers indsats for at skabe bedre vilkår for Nepals mest udsatte børn. Og vi fortæller om deres venner i Danmark, og hvorfor det lige netop er drengene, der behøver deres hjælp mest.

En stemme i modvind

Organisation CWIN har eksisteret i 35 år, og akronymet står for Child Workers in Nepal. På en smuk forårsdag i 1986 fødtes idéen til Nepals første børnerettighedsorganisation. En flok dedikerede unge menneskerettighedsaktivister fra Nepals pro-demokratibevægelse med smag for socialt udviklingsarbejde lader sig inspirere af deres vens oplevelse på et seminar i Bangkok, afholdt af Child Workers in Asia (CWA). Han fortæller om, hvordan seminaret får hans øjne op for problemer med børnearbejde i hans eget land. Hvorfor taler folk om menneskerettigheder og kvinders rettigheder, men ingen taler om børns rettigheder? Begrebet er nærmest ukendt i Nepal i midten af 80'erne. Indignerede over folks uvidenhed om de problemer og farer som udsatte børn står over for – som for eksempel høj børnedødelighed, mis-handling og udnyttelse, og sundhedsfarligt børnearbejde, slavearbejde og trafficking – beslutter den lille gruppe studenter sig for, at de vil kæmpe for børns rettigheder.

Det tog godt et år for initiativtagerne at få snakket sagen igennem og blive enige om en vision og filosofi for deres arbejde og at fastlægge en strategi og plan for, hvordan de skulle komme i gang. De ville gøre op med den konservative form for velgørenhedstilgang til børns velfærd og starte en progressiv organisation, som tager udgangspunkt i videnskabelige studier og i internationale deklamationer og konventioner om børns rettigheder. Børn skulle have ret til overlevelse, beskyttelse og velvære. Organisationen blev formelt etableret den 1. januar 1987, og fik navnet "Child Workers in Nepal Concerned Center (CWIN)".

Der gik dog nogle år, inden organisationen blev officielt registreret som NGO. Det politiske klima var på det tidspunkt ikke i CWINs favør, og den offentlige myndighed SSNCC (Social Services National Coordination Council) havde monopol på at yde sociale services. Alle organisationer skulle registreres under paraplyen SSNCC, og med sin visionære og uafhængige tilgang var CWIN

ikke i kridtuset hos embedsmændene i det nationalistiske et-parti Panchayat-styre. I 1991 ændredes de politiske vinde til fordel for folkebevægelsen for demokrati, og da en demokratisk regering blev etableret, ændredes sammensætningen af SSNCC også. Det gjorde, at CWIN endelig kunne blive officielt registreret under både SSNCC, Social Welfare Council og Chief District Office.

Arbejdet med udsatte børn

I dag fungerer CWIN lidt som den danske børne- og ungeforsorg. De driver det, der svarer til Børnetelefonen i Danmark, kaldet Child Help Line i Nepal. Her modtager de mange henvendelser om alt fra små bekymringer til alvorlige overgreb mod børn. Telefonen er et kerneredskab i CWINs virke, da den faciliterer arbejdet med at redde børn ud af krisesituationer. Derfor har de også et modtagecenter for de allermost kriseramte børn i Kathmandu - nærmest en slags forløber for Joannahuset i København. Her begynder så en proces med at få børnenes situation udredt.

For de børn, hvis situation ikke kan udredes inden for 14 dage, tilbyder CWIN et midlertidigt hjem på et af deres transithjem: 'Balika Peace Home' for piger og 'Boys Transit Home' for drenge. Her får børnene beskyttelse og omsorg, medicinsk hjælp og terapi til at håndtere traumer. De får desuden skolegang og deres daglige dal bhat. Hvis det er forsvarligt, er målet altid, at børnene skal genforenes med deres familie. CWIN hjælper dem juridisk, når det er nødvendigt, blandt andet i sager som handler om at få gerningspersoner dømt for overgreb og i sager om børnenes statsborgerskab.

Som seneste skud på stammen af indsats har CWIN i samarbejde med den Norske forening FORUT åbnet landets første børne- og ungdomspsykiatriske klinik. Der er en udbredt mangel på forståelse for og viden om psykiske lidelser i Nepal, og det er typisk forbundet med tabu og stigma. Mange børn lider således i det stille med deres egen skam og andres fordomme. Før 2015 fandtes der således ingen behandlingstilbud til børn og unge, men ved udgangen af 2021 var der ansat syv psykiatere og syv psykologer i afdelingen, som nu har sin egen bygning.

CWINs danske venner

CWINs venner i Danmark (Friends of CWIN, Denmark) er en lille frivillig venskabsforening, der blev startet af en gruppe mennesker, der enten havde været frivillige på CWINs Balika Peace Home gennem Mellemfolkeligt Samvirke/Action Aid, eller havde forelsket sig i Nepal og dets befolkning på anden vis. Et år blev sået allerede i 2012, da de to medstiftere Henrik og Marie tilfældigt mødtes over en vandrestøvlehandel. Efter sin første tur til Nepal ønskede Henrik at give en større donation til et velgørende formål i Nepal. Efter at have hørt om Maries oplevelse med at bo på Balika Peace Home og være vidne til måden, CWIN arbejdede på, var det klart, at det var CWIN, der skulle modtage den donation. For dels at have en fornuftig måde at forvalte donationen på og for dels at skabe et rum for deres fælles kærlighed til Nepal og for deres respekt for CWINs arbejde, besluttede de sig for at danne Friends of CWIN. Efter at have samlet en håndfuld andre tidligere frivillige og Nepal-venner og have holdt møder på kryds og tværs, blev det besluttet at holde en stiftende generalforsamling for den almennyttige forening, der blev en realitet august 2015.

Foreningens aktiviteter

CWINs venner har til formål at støtte CWIN økonomisk og på andre mulige måder i sit arbejde for og med de mest udsatte børn i Nepal. Siden begyndelsen har foreningen haft omkring 50 medlemmer, der betaler et årligt kontingent, og bestyrelsen mødes omtrent hver anden måned. Der er blevet

arrangeret små indsamlinger ved loppemarkeder og andre sociale arrangementer, men den primære indtægt er kommet gennem større donationer fra privatpersoner. Derudover har foreningen holdt foredrag om Nepal og CWINs arbejde i blandt andre en række Rotaryklubber på Sjælland. Bestyrelsens medlemmer har alle været i Nepal flere gange for egen regning, hvor de har besøgt CWINs drenge, piger og ansatte.

Det bærende princip

Da de fleste i bestyrelsen på nærmeste hold havde oplevet, hvor kompetent og medfølelsende de ansatte på Balika Peace Home arbejdede med pigerne, blev de hurtigt enige om et vigtigt princip: CWIN skulle selv beslutte, hvad donationerne fra deres venner i Danmark skulle gå til. CWIN vidste til enhver tid bedst, hvor der var mest brug for midler, og hvordan de forvaltes bedst muligt til børnenes fordel. Det var ikke noget, en bestyrelse af frivillige og amatører udi børnefortalervirksomhed, som desuden sad flere tusinde kilometer væk, skulle beslutte for dem.

Starten på et transithjem for drenge

Derfor blev CWIN kontaktet og spurgt om, hvordan de bedst så, at pengene kunne

bruges. Svaret kom prompte: de ville rigtig gerne kunne tilbyde samme mulighed til drenge, som de kunne til piger. Et transithjem. Det havde de haft før, men det var mange år siden, og som trenden indenfor udviklingsbistand havde bevæget sig mere og mere i retning af kvinders og pigers rettigheder, var mulighederne for at skaffe penge til drift af et hjem for drenge blevet mindre og mindre.

En yderligere udfordring havde været, at drift i form af lønninger, husleje, mad, el og vand, absolut ikke var en toprioritet blandt bistandsdonorer. For at få penge fra fonde og større bistandsydere skulle aktiviteter helst formuleres som projekter, altså tidsbegrænsede med en tydelig start og en tydelig slutdato, hvilket passede dårligt i forhold til at drive et hjem og skabe trygge rammer for børnene. Alternativt skulle man kun søge om midler til fysiske ting, som bygninger, solceller, møbler, computere, legetøj, osv. Men kernen af, hvad der skulle til for at etablere et hjem til drengene, havde CWIN haft svært ved at skaffe penge til: husleje, løn til de ansatte som skal tage sig af børnene og mad på bordet. Friends of CWIN var ikke i tvivl om, at det var det rigtige sted at støtte.

Tegning

Kønsopdelte transithjem

Der er flere årsager til, at CWIN vælger at have separate transithjem for drenge og piger. For det første har mange af de piger, som kommer til CWIN, en baggrund, hvor de er blevet seksuelt misbrugt af mænd i deres lokalsamfund eller i deres familie. Nogle piger er blevet handlet som sex-slaver eller voldtaget af autoriteter, som de forventede ville passe på dem. Derfor er alle fastansatte på Balika Peace Home kvinder. For det andet har CWIN erfaring med, at udsatte drenge ofte kan være uadreegerende og aggressive, og at de har brug for mandlige rollemodeller som deres primære voksne kontaktpersoner. For det tredje er Nepal et konservativt samfund, og drenge og piger bliver behandlet meget forskelligt. Især når de når teenagealderen, kan det skabe problematiske relationer, ikke blot børnene imellem (i form af de første romancer og personlige dramaer), men også i forhold til det lokalsamfund, som børnene bor i, og som transithjemmene skal samarbejde med og fungere sammen med. Boys Transit Home og Balika Peace Home arbejder dog tæt sammen og ved højtid prioriteteres det fx, at pigerne og drengene mødes. Her kan der knyttes bånd og opbygges venskaber drenge og piger imellem.

Fattigdom og drømmen om uddannelse

Drengene, som kommer til CWINs transithjem, kommer ofte med vidt forskellige baggrunde og historier. Men de har visse fællestræk, som i internationalt hjælpearbejde kaldes for push- og pull-faktorer. Push-faktorer er de forhold, som "skubber" drengene ud af deres lokalsamfund og væk fra deres familier, og pull-faktorer er de forhold, som "trækker" drengene til bestemte steder. Børn er særligt sårbare og deres vanskelige situation kan udnyttes af menneskesmuglere og -handlere og andre med interesse i at udnytte deres svaghed. Den centrale push-faktor er fattigdom. Efter mange års konflikt i 00'erne, et ødelæggende jordskælv i 2015 og en efterfølgende fem måneder lang blokade af grænsen mellem Indien og Nepal samt COVID-19 pandemien er landet et af de fattigste i Asien. Der er meget lidt hjælp at hente hos det offentlige. Adgang til tilstrækkelig og nærende mad er en konstant bekymring, og truslen om naturkatastrofer er altid nærværende, ligesom mangel på uddannelse er med til at bidrage til den svære situation i landet. En afgørende pull-faktor er uddannelse, som både internationale NGO'er, FN og den nepalesiske regering peger på som vejen ud af fattigdom. I de små samfund i landdistrikterne er der en fasttømret tro på, at standarderne på skolerne i de store byer

er langt højere, og kun ved at sende deres børn væk vil de have en chance for at få en god uddannelse og tjene penge og kunne komme tilbage og støtte deres forældre senere i livet.

Khemrajs historie

Således bliver børn skubbet væk fra deres familier og ind mod de større byer. Børnenes baggrund kan se vidt forskellig ud, og deres historier er ofte komplekse. Et eksempel er Khemraj' historie. Khemraj er 13 år gammel og familiens fjerde barn. Hans far er død, hans ældste bror arbejder i Saudi-Arabien. Khemraj boede, indtil han kom til CWIN, sammen med sine søskende og sin mor, der var den eneste, som kunne tage sig af ham. Khemraj kom under Child Help Lines beskyttelse, fordi han blev reddet fra børnearbejde i en familie, som havde lovet hans mor, at de ville sende ham i skole.

Han kom i skole, men måtte stå op kl. 5 om morgenen og lave morgenmad og tilberede mad til familien, han boede hos, samt gøre køkken og toilet rent og vaske op, før han kunne gå i skole. Han havde aldrig tid til at lege med sine venner, og ofte havde han heller ikke tid til at være i skolen på grund af alle sine opgaver i huset. Han blev fysisk afstraffet, hvis han blev fanget i at lege. En tidlig morgen, hvor Khemraj havde lavet morgenmad til familien, gik han tilbage i sin seng for at sove. Han blev overfuset verbalt og smidt ud af sit værelse, fordi han var gået tilbage i seng. Han tog sin skoletaske og gik hen til en ven, hvis far ville tage ham tilbage til huset, hvor han boede og arbejdede. Khemraj forklarede om børnearbejdet til vennens far, som i stedet bragte ham til Child Help Line.

Khemraj ønsker at komme i skole og at komme tilbage til sin familie. CWIN støtter ham nu både med fysisk beskyttelse, psykosocial rådgivning og skolegang og har iværksat samarbejde med den lokale Child Help Line, der skal holde øje med og sikre positiv udvikling i hans familie – det er nødvendigt med støtte af længere varighed. Khemraj bliver derfor overført til Boys Transit Home i Panauti, hvor der bliver arbejdet med at finde den rette støtte til ham, mens hans familiære situation bliver undersøgt nærmere. Mor ønsker ham tilbage i familien, og det akutte forløb afsluttes med, at CWIN nu støtter både familien og Khemrajs skolegang tilbage i landsbyen, hvor han kom fra.

Hvor er vi nu?

Boys Transit Home kan i dag maksimalt huse tyve drenge, og antallet svinger fra måned til måned. Der bor i øjeblikket ti

drenge på Boys Transit Home. Otte af dem går i skole, og inden for den seneste måned er en enkelt dreng blevet genforenet med sin familie. I deres fritid får drengene besøg af CWINs danselærere, spiller fodbold, ser film, bygger med Lego, spiller bordtennis eller øver deres cricketslag. De håber på, at de også kan komme hjem til deres familie. I mellemtiden gør forstander Sanil Shrestha sit bedste for, at drengene kan føle, at de har en familie i CWIN.

Friends of CWIN har for nyligt modtaget en generøs donation fra stifter og ejer af firmaet Momentum, Kim Madsen, som sikrer driften af Boys Transit Home, i yderligere to år. Momentum har desuden doneret tre laptops til Boys Transit Home, så drengene får mulighed for at lære at bruge computere. Friends of CWIN arbejder desuden sammen med den norske forening FORUT for at sikre den fortsatte drift af hjemmet.

CWIN har på opfordring og med økonomisk støtte fra de danske venner desuden ansat Mehaki, en nu ung voksen kvinde, som er vokset op på Balika Peace Home, som kommunikationsmedarbejder på deltid. Mehaki holder Friends of CWIN opdateret med månedlige rapporter fra Boys Transit Home og sender små videoer fra drengenes hverdag. Desuden er en af de nu voksne drenge fra Boys Transit Home blevet i CWIN familien og arbejder nu som hjælper for de yngre drenge på hjemmet.

Du kan læse mere og finde videoer fra Boys Transit Home på hjemmesiden www.friendsofcwin.dk.

Læs mere om CWIN her: <https://cwin.org.np/>

Mere om den uetiske børnehjemsindustri i Nepal her: <https://tinyurl.com/mwvt4we6>

Marie Stissing Jensen er formand for foreningen Friends of CWIN. Marie har rejst og arbejdet i Nepal i flere perioder siden 2012. I årene 2012-20 boede Marie i Nepal, men hjemme igen siden foråret 2020 er hun påbegyndt en PhD i statskundskab ved Lunds Universitet. Foreningens hjemmeside er www.friendsofcwin.dk, og den er hjemhørende på Østerbro i København.

Drengene på besøg hos pigerne på Balika

Drengene og Vibeke fællesbillede

TÆTTERE PÅ DRØMMEN

Beklædning og udstyr skabt til at holde.
Designet til friluftsliv.

Besøg os i København, Field's, Lyngby, Roskilde, Næstved, Odense, Kolding, Aarhus, Randers og Aalborg eller på friluftsland.dk

 FRILUFTSLAND

FORANDRINGENS VINDE BLÆSER I NEPALS POLITIK – MEN KOMMER DER FORANDRINGER?

Tekst og foto: Neil Webster

De tre ledere fra de tre store partier skiftes til at være premierministre, uden at det gør nogen forskel for den menige nepaleser.

Men på det kommunale niveau blæser de nye vinde. Måske er der ad denne vej forandringer på vej.

Siden freden kom til Nepal i 2006, har tre politiske grupper dannet forskellige koalitioner med hinanden. Unified Marxist Leninist parti (UML), Nepali Congress (NC) og maoisterne har været med til at styrke Nepals demokrati, men de har også misbragt det. På den ene side kan man sige, at de har respekteret Nepals nye demokratiske institutioner, men de har samtidig også brugt disse institutioner til at styrke deres egen politiske interesser. Resultatet har været noget, der ligner en politisk karrusel, som kører rundt med skiftende partiledere i spidsen, og hvor befolkningen har meget lidt indflydelse på, hvad der bliver gjort, for hvem det gøres, og af hvem det bliver gjort.

De tre politiske ledere, K.P. Oli (UML), Sher Bahadur Deuba (NC) og Pushpa Kamal Dahal (Maoist Centre) har længe været med i spil-

let om politisk magt. Politiske ideologier har ikke spillet en væsentlig rolle – kun egeninteresse og jagten på magt. De tre ledere er kommet godt op i årene nu, de er henholdsvis 71, 76 og 68 år gamle. De har i flere årtier været partiledere og har ikke villet slippe partimagtens tøjler til fordel for yngre partimedlemmer. Deres politiske spil fortsætter uændret, som nævnt ovenfor, lige som en markedspladskarrusel for politikere.

Lad os tage de sidste to år som eksempel. I 2021 indgik Sher Bahadur Deuba fra Nepali Congress en aftale med Pushpa Kumar Dahal fra Maoist Centre og flere mindre partier, hvorefter Deuba blev statsminister. Men i december 2022 indgik Pushpa Kamal Dahal og K.P. Oli en aftale, som gav Dahal statsministerposten. Sher Bahadur Deuba og Nepali Congress var ikke mere i regering. Men Dahal og Deuba var uenige om,

hvem der først skulle være statsminister i den nye regering.

Blot et par måneder senere opstod der et nyt politisk drama om, hvem der skulle være den næste præsident i Nepal. Selv om præsidentembedet er ceremonielt, er det en meget vigtig post, fordi præsidenten i høj grad kan påvirke de politiske resultater. Hvis partier i en regering skal kunne (mis)bruge den politiske magt til deres egne formål, så skal præsidenten være med på deres hold.

K.P. Oli og UML indgik igen en aftale med Pushpa Kamal Dahal for at få UMLs kandidat som præsident. Men pludselig ændrede Pushpa Kumar Dahal mening og hans partimedlemmer i Electoral Assembly stemte for NCs kandidat, Ram Chandra Poudel.

Chiri Babu Maharjan, borgmester i Lalitpur, Nepali Congress

Pushpa Kumar Dahal har altså kun været statsminister siden december sidste år og kun på grund af en aftale med K.P. Oli og UML. Aftalen holdt kun i et par måneder. Så skiftede Dahal hest og hentede i stedet støtte hos Nepali Congress. Vil han stadig være statsminister, når du læser dette? Det er svært at forudsige, men det er ikke usandsynligt, at der har været udskiftning på posten igen.

Det er en slags demokrati, der driver Nepals politik, og det er ikke særlig kønt at se på! Som sagt, så er alle tre ledere godt oppe i alderen. Deres partier, i hvert fald NC og UML, er veletablerede, meget centraliserede, og topledere bestemmer ret egenrådigt. De er ret gode til at mobilisere og kontrollere deres tilhængere. Men hvor længe kan det fortsætte på denne måde?

Hvad vil vælgerne have?

Med Nepals nye forfatning er der etableret tre regeringsniveauer – et centralt, et provinsielt og et lokalt niveau. På det sidste, det lokale niveau, er der 753 kommuner ('municipalities' og 'metropolitan cities'), og de afholdt valg i maj 2022. Det blev meget interessant, fordi valgdeltagelsen blev på 64 procent. Det er ganske vist ikke så højt som i et tilsvarende valg i 2018, men det var også før COVID-19. Kommunerne har i dag mange flere forpligtelser over for deres borgere, men de også har flere ressourcer til rådighed og kan i højere grad selv bestemme, hvordan disse ressourcer bliver brugt. Det kan godt være, at nogle borgere er utilfredse med de beslutninger, som den valgte kommunalbestyrelse træffer, men et betydeligt antal tror på, at deres stemme spiller en rolle, og at de bliver hørt. Borgerne vil gerne bruge deres stemme. Det er demokrati, og det er ret imponerende i et fattigt land, hvor det kan tage et par timer eller mere at vandre igennem landskabet, når man skal afgive sin stemme i en valghandling.

De kommunale valg i 2022 gav nogle vigtige eksempler på 'popular voices'. I Kath-

mandu 'Metropolitan City', blev Balendra Shah valgt til borgmester med et stort flertal. Han var en partipolitisk uafhængig kandidat, kun 32 år gammel, uddannet som ingeniør og kendt som rapper med en social aktivistisk profil, inden han blev Kathmandus borgmester. Hans valglofter var bl.a. at fjerne affald fra gaderne og styrke serviceydelser – især uddannelse, vandforsyning og forureningsbekæmpelse – i Kathmandu-dalen. Flere politiske kommentatorer beskriver Balendra Shahs succes som en protest imod de gamle partier, især fra yngre vælgere.

Janakpur Sub-Metropolitan City fik også en uafhængig borgmester, Manoj Kumar Sah. Sah var oprindelig leder af Janakpurs Nepali Congress komite, men han valgte at stille op som uafhængig kandidat til valget, da hans partis øverste ledelse ikke længere ville pege på ham som borgmestercandidat. Og Janakpurs vælgerne støttede ham. Det samme skete med Harka Sampang i Dharan Sub-Metropolitan City, og igen i Dhanghadi Sub-Metropolitan City, hvor Gopal Hamal blev valgt som uafhængig borgmester. Det er ikke mange, men de repræsenterer borgernes skuffelse over de etablerede partier. De ønsker en ny dynamik i lokal politik, som kan skabe udvikling i deres område. Det er igen demokrati i aktion.

Kan det bringe forandring?

Måske kan det. En uafhængig politisk leder kan være et symbol på borgernes ønske om forandring, men kan en uafhængig politiker også levere forandring? Uden et politisk parti bliver det meget svært. Manoj Kumar Sah i Janakpur forlod NC-partiet og blev valgt på at stå i modsætning til den linje, som NC-partiets centrale ledelse havde udstukket, men efter han blev valgt til borgmester, så meldte han sig ind i partiet igen. Han havde fuld støtte fra det lokale parti til denne handling. I Lalitpur Metropolitan City blev Chiri Babu Maharjan fra NC valgt som borgmester med et endnu større flertal end i 2018. Han er dynamisk med mange nye initiativer, blandt andet bedre

vandforsyning, renere gader, rentefrie lån til nye små erhvervsvirksomheder. Næsten alle Lalitpurs borgere taler positiv om ham. Han selv siger, at han fokuserer meget mere på borgernes behov, end hvad den centrale partiledelse kræver. Er det blot dristige ord eller et tegn på skiftende tider i nepalesisk politik?

Generelt vil befolkningen have bedre skoler, renere gader, bedre drikkevand, elektricitet hele døgnet og ikke mindst en socioøkonomisk udvikling, som skaber flere arbejdspladser i Nepal. Dette kræver bedre regeringsførelse, hvor politikerne tænker mere på deres vælgers behov end på deres egne interesser. Måske er det begyndelsen til nogle forandringer, hvor de lokale politikere læser signalerne fra deres borgere meget bedre, end hvad tilfældet er i toppen af partierne.

Og så er der en ting mere: Sociale medier spiller en stor rolle i Nepal i dag, både de traditionelle og de mere moderne. Aviserne dækker det politiske område indgående, og journalisterne er ikke bange for at skrive om politikernes fejlagtige beslutninger, om magtmisbrug og korruption. Den samme udvikling ses på de sociale medier. Det skaber et nyt pres på politikerne, her ikke mindst et forandringspres. Det viser, hvorfor aktive medier er en vigtig del af et demokrati, og det giver mening at sige: Ingen nyheder er dårlige nyheder, dårlige nyheder er gode nyheder.

Måske griner vi lidt, når vi læser om K.P. Oli, Sher Bahadur Deuba, Pushpa Kamal Dahal og deres karrusel. Måske bliver vi lidt deprimerede, når vi ser, hvordan partiledere fra de mindre partier også deltager i dette spil på nationalt politisk plan. Og det samme, når vi ser på den opbakning, som politikerne får fra flere topembedsmænd.

Men lad os holde øje med de yngre politiske generationer, især dem med politisk indflydelse i kommunerne og storbyerne. Måske blæser de politiske vinde i en mere positiv retning end for 10 år siden. Næste gang du besøger Lalitpur og Patan, bør du kigge efter de cykelbaner, der er malet på gadernes asfalt. Det har borgmester Chiri Babu Maharjan stået for – nye tider!

Neil Webster har været seniorforsker på Dansk Institut for Internationale Studier (DIIS). Han har boet i Nepal af flere omgange, hvor han har udført opgaver for bl.a. Danida og FN. Neil har i den forbindelse især beskæftiget sig med det lokale demokrati.

Cykelbaner i Lalitpur

FRA FUGLEREDER TIL STÅLSKABE

Tekst og foto
Jørgen Rendsvig

Kabler mødes i Asan
Foto: Knud West Hansen

Er det realistisk at undgå kaosset af sammenfiltrede elektriske ledning oppe i masterne? Der bliver faktisk gjort et forsøg.

De velkendte sammenfiltrede ledninger i elmasterne i Kathmandu – og andre byer – er for det første ikke nogen pryd og se på, og herudover er der forskellige driftsmæssige problemer knyttet til dem. Det er klart, at det er en vanskelig opgave at ændre på installationerne, flytte, nedlægge og tilføje nye, når det hele hænger hulter til bulter. Faktisk består filterværket ikke alene af strømforsyning, men også af dataforsyning fra Kathmandu-dalens over 130 ISP'er, Internet Service Provider's. Hertil kommer kabel-TV og telefonselskaber. Så både strømforsyning og dataforbindelserne er udsatte. Det er dog også almindelig kendt, at kabelkaoset giver mulighed for strømtyveri i form af uautoriserede tilslutninger til nettet. Desuden kan lynnedslag og vind og vejr ødelægge de luftbårne ledninger.

Der kan altså være grunde nok til at gøre noget ved sagen. Det har den effektive leder af Nepal Electricity Authority, NEA, Kul Man Ghising, besluttet at gøre.

Kablerne skal graves ned.

Det er en stor opgave. Skal alle gader i dalen nu graves op? Ja og nej. Alle gader bliver i den sidste ende berørt, men en stor del af arbejdet klares ved at skyde forbindelserne igennem. På den måde lægges der 'tomrør', der forbinder det ene stålskab

med det næste. Igennem tomrørene kan man dels trække strømkablerne og dels trække lyslederfibre til de øvrige formål. Abonnementerne skal så kun have en forbindelse til det nærmeste skab.

Der er dog opstået en konflikt mellem NEA og ISP'erne. NEA kræver nemlig en afgift af ISP'erne for at rumme deres kabler i de underjordiske rør. Samtidig nedlægges de gamle elmaster. ISP'erne mener, at NEA kræver for meget i afgift og agerer som en monopolvirksomhed. Hvorledes striden ender er pt uvist.

Trods 'skydningen' skal der graves huller i vejene, og med tanke på, hvordan det gik, da der for nogle år siden skulle graves vandrør ned til Melamchi-vandet, kunne man have sine bange anelser for, at vi nu igen skal have måneder eller år med støv og mudder fra hullerne. Men her handler NEA anderledes. Allerede efter kort tid kommer der asfalt på igen. Tak for det!

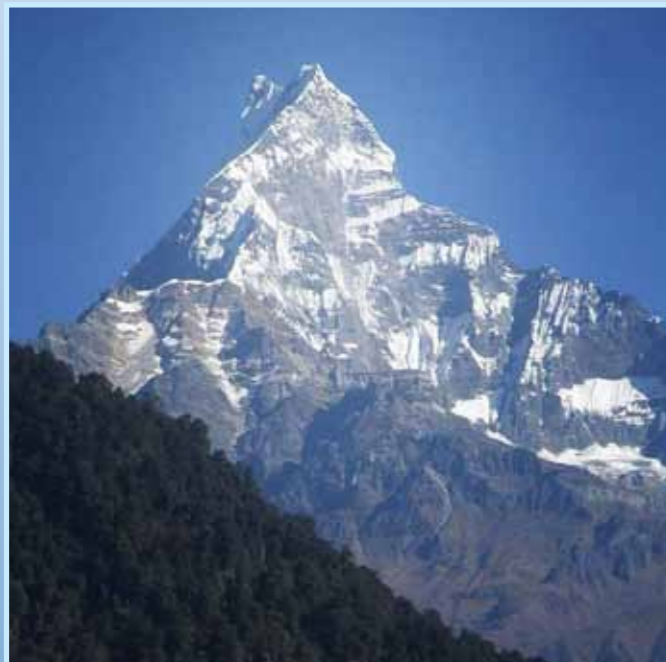
Jørgen har rejst i Nepal igennem 20 år og har interesseret sig for både trekking og samfundsforhold, herunder infrastruktur.

NEA rydder op efter sig

HIMALAYA SKY
TRAVEL AND ADVENTURE
Join us for the journey you dream of

Mine varmeste anbefalinger til at vælge Himalaya sky som din næste rejsepartner til Nepal.

Martin Petersen
Micro-biogas Nepal

Drømmer du om at udforske og opdage Nepal? Vi er lige her for at give dig den mest mindeværdige oplevelse og enestående service på de unikke destinationer i Himalaya

Kulturture • Helikopterture • Vandring • Mountain Biking • Bjergbestigning • Rafting

himalayasky.com

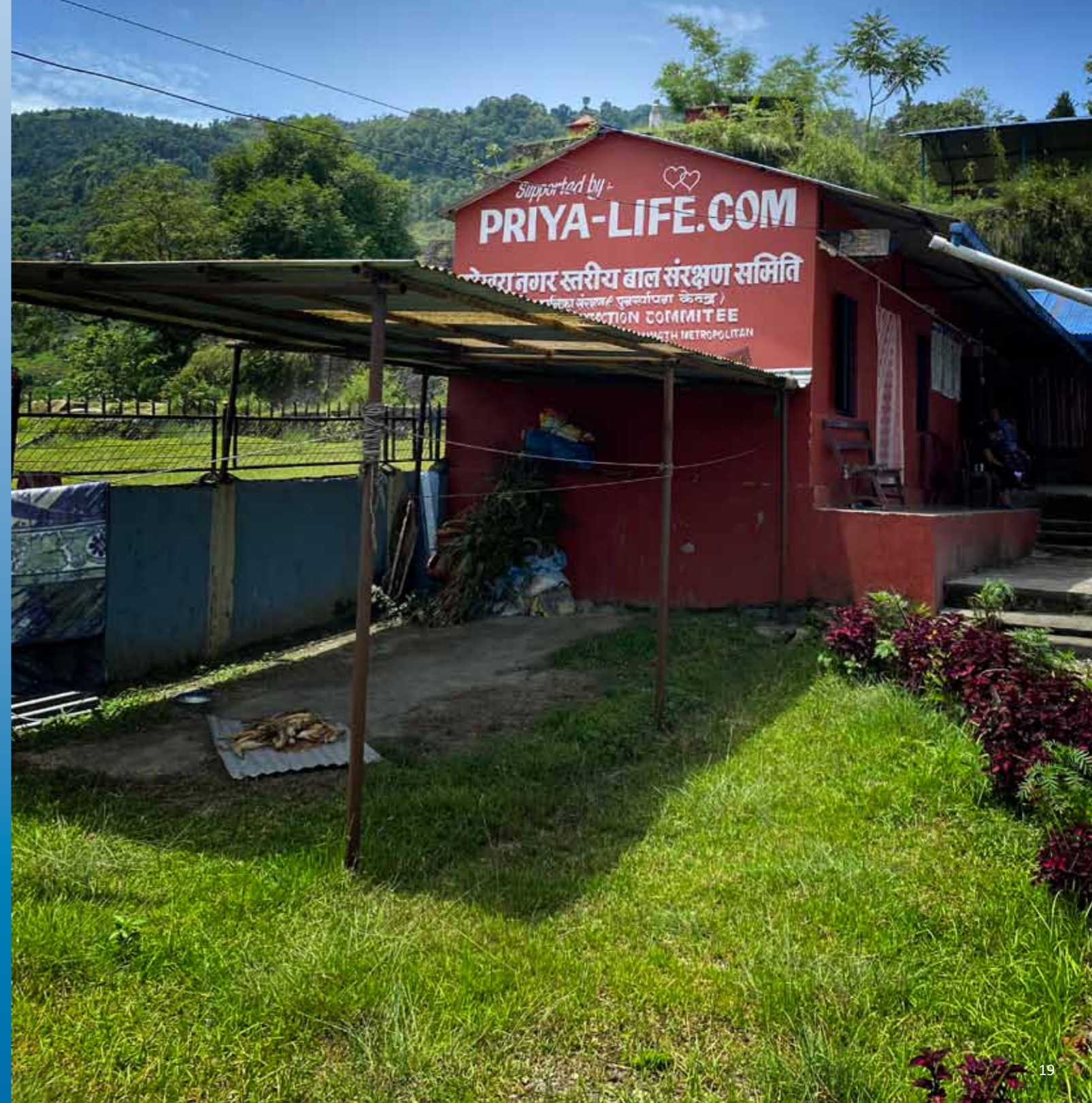
For mere info kontakt info@himalayasky.com eller Martin.p@ure-smykker.dk

SAMMEN KAN VI SKABE EN FREMTID

Tekst og foto: David Shrestha Lorentzen

Priya-Life er en dansk almenvelgørende hjælpeorganisation, der gør en prisværdig indsats for Nepals fattigste. Foreningen er startet i 2017 og drives af et internationalt team på 11 personer, der alle arbejder aktivt i Nepal.

mad og til undervisningsmateriale til lærere. På skolen arbejder vor tids Moder Theresa. Ama, som hun bliver kaldt, har arbejdet gratis på skolen i ca. 20 år. Hun har fået stillet en bolig til rådighed, fået mad og tøj betalt og har været tilfreds med bare at kunne hjælpe børnene i landsbyen. Hun har endda adopteret en lille forældreløs pige, Asmita, som i dag er frivillig lærer på skolen. Disse to fantastiske mennesker har vi i Priya-Life valgt at støtte ekstra op om. Ama er for første gang i de 20 år begyndt at få løn, og Asmita er med vores hjælp ved at færdiggøre en uddannelse som skolelærer på et offentligt universitet. Når hun er færdig på universitetet, vil hun fortsætte med at arbejde på skolen i Similduda for at hjælpe børnene i landsbyen og for at videreføre sin mors arbejde. Hun bekymrer sig ikke om at blive rig og få et liv med materielle goder, men fokuserer på at gøre gode gerninger. Sideløbende med sin uddannelse arbejder hun som lærer på skolen. Jeg har slet ikke ord for, hvor meget jeg holder af de to mennesker, og hvor stor betydning, de har for landsbyen.

Vores sekundære opgave er at hjælpe syge - børn såvel som voksne - til lægen eller på hospitalet og betale for deres behandling. Vi opfører kyllinge- og gedefarme, så vi på den måde kan gøre fattige mennesker selvforsynende og uafhængige af vores hjælp i fremtiden.

Vi arbejder indtil videre i seks landsbyer, og flere kommer til. Vi udvælger disse byer ved at tage turen rundt i Nepal og finde egne, som ikke får hjælp fra andre.

En ukendt tid med corona

Normalt elsker jeg mit arbejde, og det giver mig en glæde at hjælpe de mennesker, som har så hårdt brug for det. Det giver mig noget helt specielt og en indre fred og ro. Sådan var det ikke helt under COVID-19. Jeg fandt glæden ved mit arbejde, men fred og ro kan jeg ikke påstå, at jeg havde. Jeg var på arbejde i Nepal flere gange under pandemien, og vi blev nødt til at ændre vores indsats, så de passede til omstændighederne. Skolerne var lukkede i de byer, hvor vi arbejder, og der var derfor ingen brug for hjælp på det område.

Til gengæld var der mange mennesker, som ikke længere tjente til dagen og vejen ved det, de nu engang lavede før COVID. Mange af de familier, som vi hjælper, har ingen indtægt, og de som har, får kun en meget ussel løn, som dårligt nok forslår til de mest basale fornødenheder. Og for de mennesker, som arbejder, gjaldt det samme som for skolebørnene, at deres arbejdspladser var lukkede.

I byerne, hvor vi arbejder, lå folk og døde, enten som følge af COVID eller af sult. Det var det mest forfærdelige, jeg nogensinde har set, og jeg kunne ikke gøre noget for at hjælpe, når først det var kommet så vidt. Jeg skulle jo se til, at jeg ikke selv blev smittet, så der skulle holdes afstand.

I det lys oprettede vi madudleveringscentraler i byerne. Maden, som blev uddelt, bestod af ris, salt, olie, dal og lidt te. Dertil et

Starten på Priya-Life

For fem år siden besluttede jeg mig for at gøre op med mit komfortable liv og skabe mig en ny tilværelse. Jeg ville finde en ny mening med det liv, som jeg har fået. Mit liv skulle ikke længere kun gå ud på at arbejde for at få råd til huse, biler, ferier og en livsstil, som kun få er forundt.

Derfor tog jeg en drastisk beslutning og gjorde op med alt, hvad jeg ejede og havde. Jeg forlod de trygge rammer i Dannevang og rejste via Indien til Nepal. Efter at have vandret til Annapurna Base Camp, tog jeg ophold i et Vipassana kloster. Min livsstil, hvor mere vil have mere, blev for alvor sat på prøve. I klosteret lærte jeg, hvad betingelsesløs kærlighed vil sige. I de første 10 og så 20 dage, jeg var der, blev alt lavet for mig, og jeg fik adgang til alle de fornødenheder, som er nødvendige der. Mad, drikke, meditations-træning og en lille bolig blev stillet til rådighed. Der manglede ikke nogen af de basale ting, som skal til for at eksistere.

Ved opholdets afslutning kunne jeg vælge at give et bidrag til klosteret eller lade være. Vi ville skilles som lige gode venner, uanset mit valg om donation.

Det ændrede meget i min tilgang til livet.

Mødet med to ulykkelige sjæle

Fra at have opholdt mig i Vipassana klosteret gik turen videre til en anden region af Himalaya. Jeg ville til Everest Base Camp. På vejen op - ikke længe efter jeg havde forladt Namche Bazaar, en stor bjergby i ca. 4000 m højde, passerede jeg to mennesker, som sad ved en donationsboks. Ved siden af dem var der en oplysningstavle, som viste deres hus og skildrede deres liv før det store jordskælv i 2015, som ødelagde store områder af Nepal. Parret var +70 år, og manden var blind. Han havde tidligere arbejdet som Sherpa og båret ting op og ned fra bjergene. De havde haft deres eget hus med have og dyr. Et, efter nepalesiske forhold, komfortabelt liv.

Nu boede de under en presenning og havde ingenting tilbage. Det gjorde et stort indtryk på mig, og jeg vidste med det samme, at resten af mit liv skulle gå ud på at hjælpe mennesker som disse. Da jeg kom hjem til Danmark, gik jeg i gang med at undersøge, hvordan man opretter en forening, og efterfølgende ansøgte vi Indsamlingsnævnet om tilladelse til indsamling. Foreningen skulle bygges på betingelsesløs kærlighed, præcis som jeg havde lært det i klostret. I Priya-Life skulle det være sådan, at alle vores indsamlede midler gik præcis til det formål, de skulle bruges til: at hjælpe fattige mennesker i Nepal. 0% til administration, lønninger og lignende. Sådan var det dengang, og sådan er det i dag. Måden, det kan lade sig gøre på er, at vi, som arbejder i Priya-Life, tager hjem til vores respektive lande og tjener til vores egen rejse, ophold, forplejning m.m. I dag er vi ni personer fra hele verden, der arbejder i Priya-Life. Alle tjener selv penge til rejsen, hvorefter vi rejser til Nepal og arbejder for at hjælpe mennesker, som ellers ikke har en chance i livet.

Vores arbejdsopgaver i Nepal

Vores primære opgave er at betale for fattige børns skolegang. Vi betaler skolepenge, skoletasker med indhold, uniformer og alt det, der nu skal til, for at børnene kan have så normal en skolegang som mulig.

I visse tilfælde betaler vi også til skoler, som er lukningstruede og som på en eller anden måde har mistet deres opbakning.

Et af vores områder, Similduda, knap en times kørsel fra Pokhara, drives på denne måde. Vi har to skoler i området, og de har begge været støttet af den nepalesiske regering indtil for fem år siden.

Siden 2018 har en lokal forening i Pokhara stået for driften og styringen af skolen. Problemet var bare, at det blev for stor en stor omkostning for dem, og de kunne ikke længere sponser skolen. Her trådte vi til og har lige siden sørget for det hele. Alt, lige fra

stykke sæbe. Det vil sige det mest basale, så familierne kunne lave mad og overleve, og på den måde kunne vi så hjælpe flere familier med det budget, vi nu engang havde. Jeg har efter hver arbejdsdag siddet helt for mig selv på enten mit homestay eller hostel og fældet en tåre. Det var ganske voldsomt i forhold til det, vi hørte fra vores egen del af verden, hvor der er nok af det, vi har brug for i form af mad og fornødenheder. I Nepal var det bare en helt anden historie, og oplevelserne har sat dybe spor i mig, men også lært mig, at jeg ikke kan stoppe mit projekt i Nepal. Der er så meget brug for det, og COVID er jo ikke den eneste udfordring, som Nepal kæmper med. Jordskælv, oversvømmelser og jordskred er bare nogle af de mange forhold, som befolkningen har at slås med. Vi er i Priya-Life blevet enige om, at vi aldrig rejser alene i situationer som disse. Det er simpelthen for hårdt.

Priya-Lifes fremtid

I fremtiden vil vi stadig fokusere på det arbejde, som vi har startet. Vi vil altid tage os af de børn, som måtte have brug for vores hjælp. Vi vil være der for de familier, som ikke kan klare sig uden hjælp fra os.

Vi har et stort projekt i støbeskeen. Vi vil starte en Priya-Life chicken farm så tæt på Kathmandu som muligt. En farm, som opdrætter økologiske kyllinger. Vi vil starte med ca. 500 kyllinger, som efterhånden bliver til flere. Nogle skal sælges, så vores kyllingefarm kan løbe rundt af sig selv, men størstedelen af avlen vil vi forære til mennesker i de byer, hvor vi arbejder. Så kan de starte deres egen avl og dermed blive selvforsynende. Dette projekt regner vi med at have stablet på benene i løbet af 2023.

Et andet projekt, som vi arbejder på, er en døgninstitution i Kathmandu med dertil hørende undervisning. Efter planen skal der

være plads til omkring 100 børn, som skal have et trygt hjem og gå i skole, så de kan skabe deres egen fremtid. Det er selvsagt et større projekt, da der skal være bygninger, møbler, lærere og andet personale til at tage sig af børnene. Vi har endnu ikke sat en dato på, hvornår institutionen skal være klar, men vi arbejder på sagen. Når jeg 14. april 2023 tager til Nepal, fortsætter forberedelserne af projektet. Jeg har bl.a. møder med advokater og offentlige myndigheder. Jeg skal se på forskellige lokaliteter og prøve, om jeg kan få aftaler i stand med leverandører. I Priya-Life ved vi, at det kommer til at ske, og vi glæder os til den dag, vi kan åbne dørene og invitere en masse børn indenfor.

Vi kan ikke gøre det alene

For Priya-Life er det vigtigt, løbende at modtage donationer. Meget af vores tid går med at sprede vores budskab og lave fundraising i vores respektive lande - Frankrig, Australien, Israel, Tyskland, Nepal og Danmark. I dag har vi en del donorer, som på fantastisk vis donerer penge, så vi har midler til at hjælpe de børn og skoler, vi støtter, og så vi kan starte nye projekter.

For at starte op i flere byer og finansiere de store projekter, har vi brug for flere, der hjælper til. Det arbejder vi på hver dag. Man kan roligt sige, at hver en krone hjælper. Under COVID-19 regnede vi på, at med de aftaler, vi havde med grossister, kunne vi mætte en familie for 3,50 kr. om dagen. Det koster ca. 250 kr. for os at have et barn i skole i et helt år med uniform, taske, skriveredskaber osv. Sidder du og har lyst til at støtte op om vores arbejde i Nepal, så er du altid velkommen til at klikke ind på priya-life.com.

Together we create a future!

Drømmerejsen!

Nepal eksperten tilbyder både de store klassiske treks og de helt ukendte stier og seværdigheder rundt i hele det vidunderlige land.

Både som grupperejser med dansk rejseleder eller skræddersyet til dig som individuel tur.

Se vores oversigt og guide til trekking samt store kultur- og naturoplevelser i Nepal på www.kiplingtravel.dk, eller ring til os på 47 16 12 20.

Vi brænder for at gøre din næste rejse til en drømmerejse.

KIPLING
TRAVEL

Travelife
CERTIFIED
Excellence in sustainability

MED NANA OG BENJAMIN PÅ LAMFUZ - EN MADANMELDelse

Tekst og foto: Nana Lange

Ved Krudttønden på Østerbro i København har der i flere år ligget en nepalesisk restaurant. Nu har vores udsendte været på besøg, og hun fortæller her om oplevelsen

En tidlig fredag aften mødtes jeg med en bekendt ved Krudttønden, og vi blev i Lamfuz mødt af en storsmilende nepalesisk kvinde. Udover et par, som skulle have takeaway derfra, var vi kl. 17.30 de eneste gæster i restauranten, så vi tillod os at udvælge det bedste bord; en vinduesplads med udsigt til en flot thanka og – desværre mere tragisk – en plade på muren udenfor med mindeord om Finn Nørgaard, der blev dræbt ved Krudttønden i 2015. Et par dage forinden havde jeg kæmpet med bookingen til Lamfuz, hvor forsøgene på at booke til fredag kl. 17.30 endte med bekræftelsesmails på, at der var reserveret bord til kl. 16.15. Krishna var dog hurtigt behjælpelig på mailen, og bookingen gik endelig igennem. Der var tomt den første times tid, men langsomt blev bordene fyldt op, og ind strømmede nepalesere, som skulle fejre nepalesisk nytår i baglokalet – en fest, vi også blev inviteret med til, men desværre ikke kunne deltage i. Vi fik dog del af den glade stemning, og de nepalesiske ord blandede sig med ingredienserne i vores mad, hvilket gjorde oplevelsen ekstra god. Vi var pludselig i Nepal, klar til at springe ind i år 2080 BS.

Jeg vurderede restauranten som værende ikke særligt hyggelig, hvortil min ledsager svarede ”Nu står der jo sådan set også køkken, bar og café”. Og det havde han jo ret i. Egentlig var der lidt dinerstemning over stedet. Foruden to nepalesiske thankaer var der kun to små nepalesiske kobberskåle. Menukortet på Lamfuz er relativt lille. Der var en række deleretter, og så ellers fire hovedretter, som

var blandet vegansk og med kød. Drikkekortet bød på både sodavand, vin, øl, kaffe og te, hvoraf kun den grønne te var nepalesisk. Vi startede med to forskellige IPA'er på fad, som desværre begge var flade og triste. Det slog os dog ikke ud, for ke garne?

På menukortet gik vi uden om ”chawmein” og chicken choila, men valgte i stedet en lille portion blandede steamed momos (tre med kylling og tre veganske med tofu) samt en række små retter, som sammen skulle udgøre en typisk dal bhat. Vi var til at starte med en anelse forvirrede, for ingen af os har før været ude for, at man selv skulle sammensætte og betale separat for de forskellige dele af en dal bhat. Men sådan fungerer det på Lamfuz. Så vi bestilte ris, dal, papadums, kyllingecurry, stegte grøntsager og pickles. Vi sprang agurkesalaten over, og de havde desværre ikke vores ellers elskede saag (spinat).

Først kom vores papadums og pickles ind. Igen blev vi lidt forvirrede, for skulle vi nu spise pickles med papadums? Skal man spise pickles som forret? Er der noget, vi har glemt? Vi valgte at gemme dem til vores sammensatte dal bhat, for hvor vi måske er vant til, at mad serveres i ”den rigtige” og meget timede rækkefølge i Danmark, er det jo egentlig ikke den erfaring, vi primært har haft på restauranter i Nepal. Der kommer retterne da ind, efterhånden som de bliver færdige. Så vi lod skålen med pickles være og gik i gang med vores papadums, som var sprøde, lækre og fuldstændig,

som de skulle være, særligt med den gode sesam-tomat-chutney, som blev serveret til. Dernæst blev seks momos serveret med en simpel, men utroligt lækker, lille grøn salat og endnu en sesam-tomat-chutney. Jeg har haft en uheldig oplevelse med momos tidligere, så det var lidt et sats, men heldigvis fandt de nemt vej ned i maven. Min ledsagers vurdering var ”det smager som momos”, og det er jo et godt tegn. De havde en lækker hhv. kyllinge- og tofufars med løg, kål, koriander, gulerødder og de sædvanlige momokrydderier. Det var lige det, som især min ledsager havde savnet. Han var straks tilbage til minderne om første gang, han smagte momos i 2016. Efter de gode momos kom de forskellige deleretter på bordet. Det var veltillavede brune ris (i vores optik en fin ”fordanskning”, og godt med ekstra bid i, frem for de ellers lidt kedelige, hvide ris). Dalen var et mix af forskellige linser, og selv om den duftede af dal, så var det en lidt kedelig smagsoplevelse, da den både var meget melet og ikke krydret og saltet nok. Kyllingecurry'en derimod var lækker; velstegt kylling i en cremet grøntsagssovs. Min ledsager blev overrasket over, at kyllingen var benfri, for i Nepal er det jo ikke altid til at bestemme, hvad der egentlig kommer med kyllingekødet ind på tallerkenen.

De stegte grøntsager var i min verden et hit. En meget simpel ret med kun blomkål og broccoli, men de nepalesiske krydderier stod godt frem og var en påmindelse om at få gang i de nepalesiske krydderier hjemme på hylden. Endelig fik vi også smagt på de interessante pickles, som både var sprøde, godt krydrede (med godt med kommen) og et lækkert ekstra pift til retten i sin helhed.

Vi er begge normalt store tilhængere af at spise med fingrene, men selve anretningen og serveringen lagde ikke umiddelbart op til dette.

Da vi var igennem de forskellige retter, var Lamfuz fyldt op med spisende gæster og nepalesiske familier i sofahjørnet og i baglokalet, hvor nytårsspændingen steg, særligt hos de festklædte børn. Oplevelsen var som helhed god. Et par flade øl, en trist dal og manglende saag var selvfølgelig ærgerligt, men ikke noget, der egentlig påvirkede os, for målet måtte være at føre os ud på en tiltrængt rejse til Nepal, og det lykkedes bestemt. Det bedste var servicen, stemningen og krydderierne. Vi blev mødt af smil, og der blev udvekslet mellemmenneskelig nysgerrighed og fortællinger. Som min bekendt sagde: ”det hele er meget i den nepalesiske ånd”.

Vær opmærksom på, at der på hverdage kun tilbydes takeaway.

Bag Lamfuz står de to nepalesere, Krishna Adhikari og Badal Maharjan. Foruden at drive restauranten på Østerbro, tilbyder de pop-up arrangementer og catering.

Yderligere information og kontakt: www.lamfuz.dk; info@lamfuz.com; Telefon: 53 26 91 99. Se Lamfuz' arrangementskalender på Facebook siden: Lamfuz

Nana Lange har boet i Nepal i flere perioder. Hun besøgte Nepal første gang i september 2014 for at arbejde med gadebørn. Siden da er hun vendt tilbage mange gange og har i 2016 arbejdet som psykolog i Kathmandu.

TAG TIL NEPAL MED BERING TRAVEL!

BERING TRAVEL
www.beringtravel.com

HVEM ER SANGEETA THAPA?

Tekst og foto: Jørgen Rendsvig

Sangeeta Thapa er en toneangivende person på den nepalesiske kunstscene. Hun har sit eget galleri, og hun har været med til at arrangere en lang række udstillinger. Hun har været forkvinde og medarrangør af det store kultur- og kunstarrangement, Kathmandu Triennale 2077, der blev gennemført for et par år siden. Specielt relevant for os i Danmark skal det nævnes, at hun deltog i kurateringen af Moesgårds Museums udstilling af nepalesisk kunst i 2016, Nepal - parallelle virkeligheder (Du kan repetere udstillingens hjemmeside på <https://tinyurl.com/3kuk3uuf>).

Dansk-Nepalesisk Selskab havde et online medlemsmøde med Sangeeta Thapa i januar i år, 'The Art Scene in Nepal'. Foredraget og diskussionen er nu tilgængeligt på YouTube: <https://www.youtube.com/watch?v=tlZooX-IN78>.

Sangeetas galleri, der hedder Siddhartha Art Gallery, www.siddharthaartgallery.com, ligger i Kathmandu, i Babar Mahal Revisited, et kompleks med lidt eksklusive butikker og restauranter tæt på Singha Durbar.

KVINDER MED BEN I NÆSEN!

HILDA HEICK HAR VÆRET I NEPAL, SOM EN DEL AF HENDES AMBASSADØRSKAB.

Af Thomas Tjaerandsen

Fra Ganløse til Vanløse. Der findes efterhånden ikke en by i Danmark, som Keld og Hilda Heick ikke har besøgt i løbet af deres fælles 36 år lange karriere på de danske scener. Nu udvider de landkortet, og er for første gang taget med Folkekirkens Nødhjælp til det smukke, men fattige Nepal, hvor oversvømmelser og jordskælv gør livet svært for landets 30 millioner indbyggere.

Firhjulstrækkeren stopper pludseligt og vejen indhylles i en rød støvsky. Først er det svært at se, hvor bilen befinder sig, men som støvet driver væk, kommer en lille landsby til syne. Klokkeren er 12, solen står højest på himlen og varmen rammer ansigtet som en varm, fugtig klud, idet bildøren går op.

“Hold da op, kan du mærke det Keld?”, udbryder Hilda. “Ja, for søren”, lyder det overrasket tilbage.

Vi befinder os i Madhuban, en lille landsby i den sydvestlige del af Nepal, 550 kilometer og en times flyvetur fra hovedstaden Kathmandu. Rundt om bilen er beboerne stimlet sammen for at byde det danske ægtepar velkommen. Forrest står Kalawati Chapagain på 55 år. Hun er en kraftig kvinde med farverigt tøj, et mildt smil og et par små briller.

“Welcome”, siger hun og tager Hilda i hånden.

Vi har været heldige

Det er ikke tilfældigt, at Keld og Hilda befinder sig i en lille landsby i det vestlige Nepal. Hilda er i 2017 blevet ambassadør for Folkekirkens Nødhjælp, og turen til Nepal er hendes første officielle rejse. Hun har taget Keld med, og de skal over fem dage besøge familier, som har fået hjælp gennem Folkekirkens Nødhjælp bl.a. gennem “Giv en ged”-kampagnen. Især Hilda har glædet sig til turen.

“Vi har jo fulgt med, fx da jordskælvet ramte Nepal tilbage i 2015. Keld og jeg har det sådan, at vi har været heldige i vores liv, og når man får meget, så må man også give noget igen. Hvis vi kan være med til at gøre opmærksom på det arbejde, som Fol-

kekirkens Nødhjælp laver, så vil vi rigtig gerne være med til det”, fortæller Hilda.

Siden 1981 har Keld og Hilda spillet musik og opført revy sammen – og det er blevet til flere optrædener end de kan tælle. Under deres ophold i Nepal bliver det danske par fulgt af et dokumentarhold, som skal lave en film om deres besøg til tv-kanalen DK4.

“Danskerne kender os og jeg tror, mange på vores alder måske tænker, kan det nytte noget alt det her nødhjælpsarbejde? Og hvis jeg kan være med til at vise, at ja, det kan det, så ville jeg være glad”, siger hun og smiler.

Et vigtigt skub

I landsbyen er velkomstceremonien gået i gang, men der går ikke længe, før Kalawati ivrigt trækker Hilda henimod en lille butik i vejkanten. Det er ikke en butik, som man kender dem i Danmark, men et lille spin-kelt træskur, hvor man kan købe alt fra grøntsager til mel og slik. Hun gør plads på bænken foran butikken, så Keld og Hilda kan sidde ned.

“Min butik får det hele til at løbe rundt”, fortæller Kalawati stolt, mens hun med armen viser udvalget på hylderne frem.

Selvom butikken ikke er stor, har den gjort en verden til forskel for den 55-årige Kalawati. Hun er én af de nepalesere, som gennem Folkekirkens Nødhjælp har fået penge til at starte sin egen virksomhed. I 2014 fik Kalawati en startkapital til sin forretning, som blev brugt til at købe varer, som hun sirligt holder regnskab over. På tre år har hun kunnet investere i flere varer og har i dag udvidet sit sortiment og fået en stabil indkomst.

“Uden de penge, jeg har fået, ved jeg ikke, hvordan jeg ville været kommet i gang. Det har været i skub i den rigtige retning, og i dag klarer jeg mig selv”, uddyber hun.

Et stort ansvar

Nepal blev i 2015 ramt af et jordskælv, der målte 7,8 på richterskalaen. Skælvet slog omkring 9000 mennesker ihjel og ødelagde store dele af landet. Oven i det er Nepal plaget af jævnlige oversvømmelser, som flere eksperter tilskriver globale klimaforandringer. Oversvømmelserne ødelægger veje, marker og landsbyer og gør livet svært for befolkningen.

Kalawati rykker sig lidt tættere på Hilda, og begynder at fortælle, hvordan hun alene forsørger sig selv og sine to børnebørn. Hendes mand er alkoholiker, og hun ser ham sjældent. Oveni har Kalawatis datter fået en ny mand i Indien, og ansvaret for datterens to døtre på 12 og 14 år er nu hendes.

“Det vigtigste for mig er, at mine to piger får en uddannelse. De skal have de bedste muligheder for at få et godt liv”, siger hun.

Hilda lægger armen om Kalawati.

“Jeg har også selv to børnebørn, og man vil dem jo det bedste”, siger hun.

Kalawati klemmer Hildas hånd, og de to kvinder fra hver deres verden sidder og kigger på hinanden.

Keld og Hilda møder én af de mange geder i byen Madhuban i det vestlige Nepal.

Hilda og Kalawati giver hinanden et kram. De er begge to bedstemødre og snakken handlede bl.a. om deres børnebørn.

En kvinde med ben i næsen

Kalawati rejser sig. Hun vil gerne vise sit hus frem. Med de penge, hun tjener på butikken, kan hun sende sine to børnebørn i skole, men hun har også haft råd til at lave en tilbygning til huset. Oven i giver butikken hende frihed, fordi hun ikke er afhængig af sin mand eller andre.

“Det er godt nok imponerende, at du med en lille investering har kunnet bygge butikken op og sende dine børnebørn i skole”, siger Hilda, mens hun kigger på Kalawati.

“Er det ikke også Keld”, siger hun og vender hovedet. “Jo, det er godt nok flot”, svarer han.

Kalawati smiler forlegent.

“Det er så livsbekræftende at møde en kvinde, der er så viljestærk. Tænk sig, at hun som bedstemor driver en butik, udbygger sit hus, laver mad og sender sin børnebørn i skole. Og oven i det har en alkoholiseret mand, som ikke er til megen hjælp. Det er vist godt, at det er hende, der styrer pengene. Hun har ben i næsen”, siger Hilda.

“Ja, det er sej kvinde, vi har med at gøre her”, tilføjer Keld.

Geden der blev til 16 høns

Ti minutters gang fra Kalawati bor Indira Giri på en lille gård, som Keld og Hilda også har fået lov til at besøge. Indira er 40 år og mor til tre: en datter og to sønner, hvoraf den ene er mentalt handicappet.

En gruppe nepalesiske kvinder går henover en mark i byen Madhuban i det vestlige Nepal.

Keld og Hilda sidder sammen med Kalawati Chapagain og hendes barnebarn foran den butik hun har startet med hjælp fra Folkekirkens Nødhjælp.

Indira arbejdede i flere år under det, hun selv beskriver som “slavelignende” forhold, som tjenestepige i Kuwait, langt fra sit hjem og sine børn.

“Det var den eneste måde, jeg kunne tjene penge til at forsørge min familie. Min mand er syg, og hvis mine børn skal i skole og vi skal have mad, blev jeg nødt til det”, fortæller hun Keld og Hilda, mens hun viser dem rundt i sin lille stue.

Indira valgte at tage tilbage til Nepal for at være tættere på sine børn. I 2014 modtog hun tre geder fra Folkekirkens Nødhjælp som en del af “Giv en ged”-kampagnen. Hun avlede gederne og solgte flere af dem for at købe andre dyr og redskaber. Det betyder, at hun i dag ejer syv geder, 16 høns, fire ænder og en ko og en kalv. Oven i det er hun igang med at lave en stor køkkenhave, og huset har i dag indlagt elektricitet. Udenfor viser Indira den lille kalv frem, som blev født dagen før.

“Det er jo fantastisk, så meget du har kunnet få ud af bare tre geder”, siger Hilda og peger rundt på dyrene og huset. Indira griner.

At tro på sig selv

De tre geder blev ikke bare starten på et bedre liv for Indira. Det blev også begyndelsen på en ny måde at se sig selv på, fortæller hun stolt.

“Gederne har givet mig mere selvtillid og jeg har bevist overfor mig selv, at jeg kan klare mig her i landsbyen på trods af min mands sygdom. På længere sigt vil jeg også have min egen dagligvarebutik”, siger Indira og griner.

Hilda vender sig mod Keld.

“De her kvinder imponerer mig altså. Jeg kan selv huske, hvordan det var at være kvinde i Danmark, da jeg var yngre, hvor man bare forventede, at vi skulle stå i køkkenet. De skæve blikke jeg fik, når især mænd syntes, at jeg fyldte for meget, det kan jeg forestille mig, at de også oplever hernede. Men altså, de her kvinder, de kan selv og gør det. Hold da op, hvor er det flot at se”.

Usikker fremtid

Tilbage hos 55-årige Kalawati Chapagain er hendes ene barnebarn dukket op. Hun hjælper til i butikken, når hun ikke er i skole, og Kalawati viser hende stolt frem. Der bliver taget billeder og snakket.

“Hvad er dine bekymringer for fremtiden”, spørger Hilda Kalawati, inden der skal siges farvel.

Kalawati kigger på sit barnebarn.

“Jeg frygter, at hvis der sker mig noget, så vil mine to børnebørn ikke have nogen til at forsørge dem. Men jeg frygter også, at de ikke vil få en ordentlig uddannelse. Uddannelse er dyr, og uden butikken vil det ikke kunne lade sig gøre”, fortæller hun.

Hilda tørrer sig med en serviet under øjet.

“Det rører mig helt ind i hjertet, og jeg forstår hende så godt”, siger hun stille til Keld.

Kalawati har modtaget virksomhedsundervisning af Folkekirkens Nødhjælp – og i dag er hun selv med til at uddanne kvinderne i landsbyen i at drive deres egen virksomhed. Så selv hvis Kalawati skulle forsvinde en dag, er hendes viden ikke gået tabt.

De danske gedegaver vokser hele tiden. Her viser en nepalesisk dreng stolt et gedekid frem, som er en del af et kuld fra en ged givet af danskerne.

“Jeg er glad for, at jeg kan være med til at hjælpe de andre kvinder. Jeg har selv haft glæde af det og det føles godt at give det videre”, siger Kalawati.

En håndsrækning

Keld og Hilda sætter sig ind i bilen. Døren smækkes, og udenfor vinker Kalawati, hendes barnebarn og resten af landsbyen. Det går den rigtige vej for Kalawati og Indira, men der er stadig lang vej igen. 25 procent af Nepals 30 millioner indbygger lever stadig under FNs fattigdomsgrænse. Hilda er dog positiv, da bilen kører.

“Jeg er overrasket over, hvor lidt der skal til for at få vendt de her menneskers liv rundt. Vi derhjemme kan være med til at give en ged til en kvinde som Indira, eller et tilskud til en butik som Kalawatis forholdsvis små beløb, og prøv at se, hvordan de tjener penge og sender deres børn og børnebørn i skole. Det er altså livsbekræftende”.

Artiklen er venligst stillet til rådighed af Folkekirkens Nødhjælp og er saktet fra deres hjemmeside.

Den tilhørende gode film kan nemt findes på nettet ved at google “keld og hilda i nepal”

SLUT MED 'SERVICE CHARGE' PÅ REGNINGERNE

Højesteret har i en dom den 25. januar 2023 fastslået, at det i alle brancher er ulovligt at opkræve 'service charge' som en obligatorisk del af regningen. Det gælder således også hoteller og restauranter. Systemet med den tvungne afgift har fungeret i 15 år, men nu er det slut. Der skal stadig opkræves 13 % moms – VAT – og 1,3 % service tax. Det er afgifter til staten. Alle restauranter har i denne anledning opdateret deres menukort. Det er dog stadig absolut lovligt at give drikkepenge. Det er bare frivilligt - og velset. Den hidtidige service charge blev nemlig, ifølge en aftale mellem hotellerne og medarbejderne, delt, så medarbejderen fik ca. ¾ af beløbet. Så når 'service charge' falder væk, er personalet dårligere stillet end før.

Kathmandu Post, 27.1.2023

Hjørnet af Kantipath, ved Bir Hospital, 6.1.1945

SNEFALD I KATHMANDU

Der er jo stadig masser af sne på Himalayas tinder, men hvordan er det lige i Kathmandu by og i dalen? Her er snevejr sjældent, grænsende til aldrig forekommende. Der berettes om et snefald den 6. januar 1945. Her blev byen dækket af sne i et lag på flere tommer. Samtidig var det bidende koldt, og det var overskyet i en uge. Sneen fik de elektriske ledninger til at briste, og byerne i dalen var i kaos. Sneen var også skyld i et enkelt dødsfald. Kedar Tamang blev fanget i sneen, da han var på vej hjem efter at have solgt vild jans i Kathmandu. Han søgte ly under et træ og døde af kulde dér.

Næste snefald fandt sted i 2007, men det kunne ikke sammenlignes med det foregående. Nu var der kun få snefnug, og de smeltede straks, de nåede jorden.

Kathmandu Post, 28.1.2023

ELBILER

Efterhånden som udbygningen af vandkraftværker i Nepal skrider frem, og efterhånden som benzinpriserne stiger, stiger også interessen for elbiler i Nepal. Særligt interessant er den indiske bilgigant Tata Nexon-model – den har en markedsandel på ikke mindre end 90 % - men også andre modeller bliver markedsført.

Der var importforbud mod diesel- og benzinbiler fra april til december 2022, så det er naturligt, at interessen skiftede til elbiler. Og importen er da også steget med over 60 % i de syv første måneder af indeværende finansår - til 2009 stk. elbiler.

Man kan låne op til 90 % af prisen i banken, men omkring 200.000 kr. er stadig meget for en bil i Nepal.

MEN – surprise – der klages over mangel på ladestationer. Nepal Electricity Authority vil dog etablere og drive ladestationer 50 steder i løbet af i år. Alligevel er vurderingen, at elbiler primært vil blive brugt til kortere byture, indtil en landsdækkende infrastruktur er mere udbygget.

Kathmandu Post, 24.2.2023

HÅNDGIJORT PAPIR

Det velkendte, særlige, håndgjorte nepalesiske papir er i fare. Papiret fremstilles især i egnene vest for Pokhara, hvor det nogle steder har været det førende erhverv.

Papiret bruges til officielle formål – samt sælges til turister. Men corona-årene slog bunden ud af denne del af markedet. Ud over det svigtende marked nævnes også vanskeligheder ved at få tilladelse til at samle, bearbejde og transportere den særlige bark, papiret laves af. Endelig spiller migrationen af arbejdskraften ind. Mange søger væk fra landdistrikterne, hvor papiret produceres.

Et nyligt tjek i Thamel viste dog, at papir, konvolutter, notesbøger, papirposer, lampeskærme osv. stadig er til rådighed i rigt mål.

Kathmandu Post, 23.2.2023

RISE AND FALL OF MAYOR SHAH

Det blev set som et nybrud og som en mulighed for et alternativt Nepal, ledet af unge, da den 32-årige rapper Balendra ('Balen') Shah blev valgt til borgmester i Kathmandu i maj 2022.

Men nu gør kritikere inden for og uden for systemet opmærksom på, at han ofte ikke når de ønskede mål på grund af manglende forberedelse og høringer af interessenter. I stedet skyder han bare fra hoften. Balen Shah er blevet rost for effektivt at skride ind over for grundejere, der har udvidet deres ejendomme ud på offentligt område. Han har også ryddet op i gadehandlen, der nogle steder gør det næsten umuligt for fodgængere at komme igennem. Men giver det mening at fjerne gadehandel fra Ason Tole? Den annoncerede løsning af byens affaldsproblem ved sortering er faldet totalt til jorden. Ulovlige bosættelser langs Bagmati-floden løses ikke med et pennestrøg. Disse ekstremt fattige mennesker har jo ikke andre muligheder. Rygeforbud? Udstedt?... ja, men ikke håndhævet. Direkte transmissioner fra byrådsmøderne? Ja, men kun indtil møderne blev et forum for kritik af Shah.

Han er beskyldt for populisme. Rigtigt? ... måske, men valgperioden er lige begyndt, og han kan stadig nå at rette op på tingene. Bemærk dog også, at den samlede medarbejderstab i Kathmandu Metropolitan City udgør ca. 1400 personer, hvoraf langt størstedelen er gadefejere. Borgmesteren har altså ikke et stort sekretariat, der kan lave dybtgående analyser forud for initiativerne.

Kathmandu Post, 6.12.2022

KORRUPTION

Skal man nu være glad for det? Nepal er rykket op på Transparency Internationals liste over verdens lande, sorteret efter graden af korruption. I 2021 var Nepal nr. 117 ud af 180 lande. I 2022 var korruptionen reduceret en smule, så landet nu kun er nr. 110. Men der er i udpræget grad plads til forbedring, for det er stadig sådan, at korruption har en væsentlig betydning for alt for mange beslutninger, både centralt, lokalt og i forholdet mellem den enkelte borger og myndighederne.

Kathmandu Post, 1.2.2023

Afsender:
Dansk-Nepalesisk Selskab
Ny Mårumvej 284
3200 Helsingør

Manaslu set fra Lho. "Åndens Bjerg" er med sine 8.163 m. verdens ottendehøjeste bjerg. Det blev første gang besteget i 1956 af en japansk ekspedition.

Bjergene bliver opfattet som en af de "lettere" 8.000-metre, men det mere end antydes fra flere kilder, at de fleste klatrere, der hævder at have besteget Manaslu, faktisk er stoppet små tyve meter fra selve toppen, da de sidste meter er meget teknisk vanskelige.*

Foto og tekst: Knud West Hansen

Kalender

København

Møderne afholdes i Forsamlingshuset, Onkel Dannys Plads 5, 1711 København V, hvis ikke andet er nævnt

■ Søndag den 20. august 2023, kl. 10.00

Vandretur i Bidstrupskovene

Sensommervandretur med John Ehbrecht

■ Torsdag den 14. september 2023, kl. 19.30

Svampe, planter og penge i de nepalesiske bjerge

Carsten Smith-Hall

■ Torsdag den 5. oktober 2023, kl. 19.30

30 år i Ramaghat, Kathmandu

Karen Valentin

■ Onsdag den 15. november 2023, kl. 19.30

Skove, mennesker og fugle - grøn udvikling i Gulmi Distriktet

Thomas Lehmsberg

Online – på Zoom

■ Søndag den 24. september 2023, kl. 15.00

Foredrag om kvindeliv i Nepal: Køn, uligheder, klimaforandring og politik (læs mere på hjemmesiden)

Dibya Gurung med Kishor Pradhan

Tilmelding: foredrag@nepal.dk

Aarhus

Møderne afholdes i DOKK1, Hack Kampmanns Plads 2, 8000 Aarhus C, hvis ikke andet er nævnt

■ Lørdag den 19. august 2023, kl. 15.00

Dal Bhat aften i det jyske

Sted: Fristedet Skæring, Plantagevej 14, 8250 Egå

Tilmelding og pris: Se hjemmesiden

■ Søndag den 27. august 2023, kl. 10.00

Små listige stier i Aarhus Nord

Sensommervandretur med Steen Rabjerg

Mødested: Lisbjerg Skov, P-pladsen overfor

Elevvej 24, 8200 Lisbjerg

■ Torsdag den 7. september 2023, kl. 19.00

Svampe, planter og penge i de nepalesiske bjerge

Carsten Smith-Hall

■ Torsdag den 19. oktober 2023, kl. 19.00

30 år i Ramaghat, Kathmandu

Karen Valentin

■ Torsdag den 30. november 2023, kl. 19.00

Nepal i børnehøjde

Olivia Webster og Jette Hounisen

Yderligere oplysninger om de enkelte arrangementer findes på selskabets hjemmeside: <https://nepal.dk/arrangementer/>

*Bl.a. American Alpine Journal
og explorersweb.com